

Sygn. akt V KK 357/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **D. S.**

skazanego z art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 lipca 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 16 stycznia 2013 r., sygn. akt IV Ka [...],

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 19 czerwca 2012 r., sygn. akt V K [...],

**1. uchyla pkt II zaskarżonego wyroku w części utrzymującej w
mocy orzeczenie Sądu Rejonowego o zobowiązaniu skazanego
na podstawie art. 46 § 1 k.k. do naprawienia szkody wyrządzonej
przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz banku P. S.A.
kwoty 9380,78 zł oraz pkt III wyroku Sądu Rejonowego w S.;**

2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

D. S. został oskarżony o to, że:

- I. w dniu 16 grudnia 2004 r. w S., w warunkach powrotu do przestępstwa opisanych w art. 64 § 1 k.k., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami usiłował doprowadzić Bank B. S.A. Oddział w S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 8.000 zł z tytułu kredytu poprzez wprowadzenie pracownika banku w błąd co do faktu zatrudnienia W. H. w firmie „[...] C. [...]” oraz zamiaru spłaty kredytu, w ten sposób, że wypełnił zaświadczenie o zarobkach tej osoby, które Z. R. przekazał W. H. wraz z podrobionymi listami płac w postaci raportów miesięcznych RMUA za okres od września 2004 r. do listopada 2004 r., lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na zatrzymanie W. H. przez policję, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
- II. w dniu 16 grudnia 2004 r. w S., w warunkach powrotu do przestępstwa określonych w art. 64 § 1 k.k., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, usiłował doprowadzić S. w S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 16.000 zł z tytułu pożyczki poprzez wprowadzenie przedstawiciela pożyczkodawcy w błąd co do zatrudnienia W. H. w firmie „[...] C. [...]” oraz zamiaru spłaty pożyczki, w ten sposób, że wypełnił zaświadczenie o zarobkach tej osoby, które Z. R. przekazał W. H. wraz z podrobionymi listami płac w postaci raportów miesięcznych RMUA za okres od września 2004 r. do listopada 2004 r., lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na zatrzymanie W. H. przez policję, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
- III. w dniu 23 grudnia 2004 r., w warunkach powrotu do przestępstwa określonych w art. 64 § 1 k.k., doprowadził Bank P. S.A. [...] Oddział w S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 10.0000 zł z tytułu zawarcia umowy o kredyt gotówkowy, po uprzednim wprowadzeniu w błąd przedstawiciela kredytodawcy

co do zamiaru spłaty kredytu oraz miejsca zatrudnienia i uzyskiwanego wynagrodzenia poprzez przedłożenie nierzetelnego – nieaktualnego zaświadczenia z dnia 14 grudnia 2004 r. o dochodach z pracy w [...] G. [...] w S., tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 19 czerwca 2012 r., sygn. akt V KK [...], Sąd Rejonowy w S.:

- I. uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzuconych mu czynów i wymierzył:
 - za czyn pierwszy i drugi, przy przyjęciu, iż stanowią one ciąg przestępstw na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. karę dwóch lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności;
 - za czyn trzeci na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 85 k.k. i art. 91 § 2 k.k. połączył zbiegające się kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonemu łączną karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności;
- III. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz banku P. S.A. kwoty 9380,78 złotych.

Orzeczenie to zostało zaskarżone w całości apelacją obrońcy oskarżonego, w której zarzucono błąd w ustaleniach faktycznych, obrazę art. 7 i 424 § 1 k.p.k. oraz rażącą niewspółmierność wymierzonej kary. W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od wszystkich czynów, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a z ostrożności procesowej o wymierzenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Po rozpoznaniu wniesionego środka odwoławczego Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 16 stycznia 2013 r., sygn. akt IV Ka [...]:

- I. zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:
 - uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej pozbawienia wolności,

- uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynu opisanego w pkt III części wstępnej wyroku, obciążając w tej części kosztami procesu Skarb Państwa,
- orzeczoną wobec oskarżonego za przypisany mu w pkt I tiret I ciąg przestępstw karę pozbawienia wolności obniżył do 2 lat, a jej wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat;

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżony został na korzyść skazanego kasacją wniesioną przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego „w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II, w części rozstrzygającej o utrzymaniu w mocy orzeczonego wobec oskarżonego przez Sąd I instancji środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody”. Skarżący, powołując się na przepisy art. 523 § 1, 526 § 1 i 537 § 1 i 2 k.p.k., zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k., polegające na wydaniu przez Sąd odwoławczy rozstrzygnięcia zmieniającego wyrok Sądu I instancji w sposób wewnętrznie sprzeczny, poprzez uniewinnienie D. S. od popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., bez jednoczesnego uchylecia orzeczenia z pkt III wyroku Sądu Rejonowego, zobowiązującego oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz banku P. S.A. kwoty 9380,78 złotych, w następstwie czego doszło do rażącego naruszenia przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 46 § 1 k.k.” Powołując się na powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co zważywszy na jej kierunek, umożliwiło rozpoznanie nadzwyczajnego środka zaskarżenia na posiedzeniu. Za nietrafny uznać należało jedynie wnioszek, w którym skarżący domagał się wydania orzeczenia następczego w postaci przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Nie ulega wątpliwości, że wyrokiem Sądu odwoławczego D. S. został uniewinniony od popełnienia czynu zarzuconego mu w pkt III aktu oskarżenia,

a przypisanego mu w pkt I tiret drugie wyroku Sądu Rejonowego. Wyrok tego Sądu zawierał również w pkt III rozstrzygnięcie o środku karnym. Wprawdzie z treści tego rozstrzygnięcia nie wynika wprost, za które przestępstwo nałożony został na oskarżonego obowiązek naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k., jednak kwestia ta nie powinna budzić wątpliwości, jeśli zważyć na czyją rzecz świadczenie miało zostać spełnione. Jak wskazano wcześniej, oskarżony został zobowiązany do zapłacenia 9380,78 zł na rzecz banku P. S.A., a z opisów czynów przypisanych oskarżonemu wynika, że podmiot ten został pokrzywdzony czynem zarzuconym w pkt III aktu oskarżenia. Sąd odwoławczy uniewinniając oskarżonego od popełnienia tego czynu, utrzymał zaskarżony wyrok w mocy w pozostałej części. Oznacza to, że utrzymano w mocy m.in. rozstrzygnięcie o środku karnym z art. 46 § 1 k.k. (uwzględniając stan prawny z chwili popełnienia rzekomego czynu i wyrokowania). Opisany stan rzeczy stanowi rażące naruszenie przepisu art. 413 § 2 pkt 2 k.p.k., a w konsekwencji także prowadzi do rażącej obrazy prawa materialnego – art. 46 § 1 k.k. Zgodnie z pierwszym z przywołanych przepisów wyrok skazujący powinien zawierać m.in. rozstrzygnięcia co do kary i środków karnych. W odniesieniu do omawianego czynu zapadło orzeczenie uniewinniające, zatem wyrok Sądu odwoławczego, do którego – ze względu na jego reformatoryjny charakter mają zastosowanie przepisy o wyroku sądu pierwszej instancji, w powiązaniu z przepisem art. 437 § 1 k.p.k. – nie mógł zawierać rozstrzygnięcia co do kary i środków karnych. W konsekwencji uniewinnienia oskarżonego Sąd odwoławczy winien uchylić rozstrzygnięcie zawarte w pkt III wyroku Sądu Rejonowego. Utrzymanie wyroku w tej części w mocy prowadzi też do obrazy prawa materialnego. Z treści art. 46 § 1 k.k. wynika przecież, że obowiązek naprawienia szkody orzeka się „w razie skazania”, a więc w sytuacji przypisania oskarżonemu odpowiedzialności za konkretne przestępstwo, co w rozważanej sprawie nie miało miejsca. Zaistniałe uchybienie miało także istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, ponieważ w obrocie prawnym pozostało rozstrzygnięcie stanowiące tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 107 § 2 k.p.k.

Na koniec przyznać należy rację skarżącemu, że ewidentna sprzeczność w treści wyroku Sądu odwoławczego nie może być postrzegana na płaszczyźnie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, ponieważ nie uniemożliwia ona wykonania

orzeczenia. Nie istnieje także możliwość usunięcia tej sprzeczności w trybie art. 13 § 1 k.k.w., bowiem w postępowaniu w przedmiocie wyjaśnienia wątpliwości co do wykonywania orzeczenia nie można dokonywać zmian lub uzupełnień orzeczenia, choćby było ono dotknięte oczywistymi wadami.

Kierując się powyższym należało orzec o uchyleniu pkt II zaskarżonego wyroku w części utrzymującej w mocy orzeczenie Sądu Rejonowego o zobowiązaniu skazanego do naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. oraz pkt III wyroku Sądu pierwszej instancji. Wydanie orzeczenia następczego w postaci przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w zakresie uchylonego pkt II Sądu odwoławczego było zbędne, ponieważ rozstrzygnięcie wydane na podstawie art. 46 § 1 k.k. było związane z czynem, od popełnienia którego oskarżony został uniewinniony, zatem stosowanie tego środka ocenić należy jako oczywiście niesłuszne, co umożliwiło uchylenie pkt III wyroku Sądu pierwszej instancji.